



Twee lezersbevragingen in 2007 en 2015 leerden ons dat werkelijk alle lagen van de bevolking en elke beroepscategorie De Grote Rede lezen (VLIZ).

DE GROTE REDE GEKROOND

Het is twee keer feest! Twintig jaar terug (om exact te zijn, op 1 oktober 1999) verscheen het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) als nieuwe, jonge vzw op het toneel. Haar mandaat: het zeewetenschappelijk onderzoek in Vlaanderen en daarbuiten ondersteunen. En met dit 50^{ste} nummer van De Grote Rede viert het gratis VLIZ-tijdschrift haar gouden jubileum. Hoogtijd om terug te kijken.

Jan Seys, Nancy Fockedey, Bart De Smet

DE GEBOORTE

Het idee voor een ge vulgariseerd, vrij beschikbaar tijdschrift over kust en zee ontstond in het voorjaar 2000. Het zou duren tot januari 2001 vooraleer het 'eerste ei' gelegd kon worden. De inspiratie haalde het VLIZ bij de Scheldenijsbrief van het toenmalige ScheldelinformatieCentrum (SIC). Al snel werd duidelijk dat dit tijdschrift gedragen diende te worden door een uitgebreide redactie van experts uit het brede veld van het zeeonderzoek en -beleid. We kozen voor de naam 'Grote Rede', refererend naar een geul voor de

kust van Oostende, maar ook naar het wetenschappelijk karakter en de wil om met dit tijdschrift bruggen te bouwen en een rustige ankerplaats te bieden.

DE TIJD BLEEF NIET STILSTAAN

Het allereerste nummer verscheen in twee-kleurendruk en telde 12 pagina's, met bijdragen over 'Geïntegreerd kustzonebeheer' (een van de pijlers van het tijdschrift), dialectwoorden uit de Vlaamse visserij,

en de controverse over de allereerste offshore windparken (!). Vijf jaar later werd overgeschakeld naar kleurendruk en telde De Grote Rede al het huidige aantal pagina's (28-36). Ook het aantal vaste rubrieken nam stelselmatig toe. De drie hoofdartikels kregen vanaf oktober 2004 het gezelschap van een bijdrage ter verklaring van telkens twee 'Zeewoorden'. Hiertoe werd een heus 'zeewoordenteam' samengesteld. In juni 2006 volgden nog eens vijf extra rubrieken ('Cis de strandjutter', 'Zeevruchten', 'Stel je zeevraag', 'Kustbarometer', 'Kustkiekje'), later aangevuld met 'Educatie en de zee' (juni

2010), 'Het zeegevoel' (februari 2011) en 'De zee als goed doel' (april 2015). Deze regelmatige bijstellingen waren het gevolg van een voortdurende aandacht van de redactie voor kwaliteit, zowel inhoudelijk als vormelijk, en van regelmatige bevragingen van de lezers. In november 2007 organiseerden we n.a.v. het vijftiende nummer een eerste uitgebreide survey. In november 2015 ter gelegenheid van de vijftiende jaargang volgde een tweede. Telkens reageerde een spectaculair hoog aantal abonnees (2007= 800 lezers > 20% van alle lezers!; 2015: 630 lezers) door een vragenlijst terug te sturen, met vrijwel zonder uitzondering positieve commentaren (zie 'Gesmaakt').

De meest recente wijziging (vanaf nummer 46, september 2017) betrof het digitaal beschikbaar maken van het tijdschrift in een vorm die lezen vanaf iPads en smartphones vergemakkelijkt ('web responsive'). Tevens kreeg de vormgeving een extra opwaardering.

ENKELE CIJFERS

Het tijdschrift heeft geen vaste verschijningsdatum maar streeft naar de aanmaak van 2-3 nummers per jaar. In 2006, 2009, 2013 en 2014 bleef de output beperkt tot twee edities, om vanaf 2018 de vaste frequentie te worden. Daar staat tegenover dat in 2013 een belangrijk, meer dan honderd pagina's tellend themanummer van de drukpersen rolde. Dit 'Wereldoorlog I en de zee' nummer verscheen bovendien in vier talen. Andere themanummers hadden als onderwerp 'Kabeljauw' (nr 9) en 'Zeespiegelstijging' (nr 30).

Gespreid over de twintig jaar zagen niet minder dan 737 bijdragen het levenslicht: 203 hoofdbijdragen (3-7 pagina's), 296 rubriekartikelen (veelal één pagina) en 238 korte stukjes in 'In de branding'. Alles samen kreeg de lezer 1908 pagina's voorgeschoteld!

Deze productiviteit was maar mogelijk dankzij de tomeloze inzet van de voltallige

redactie en de vele auteurs die bijdragen leverden. Per nummer van De Grote Rede vindt een redactievergadering plaats. Die plant gemiddeld een jaar vooruit en neemt steevast het welbevinden van het tijdschrift onder de loep. Niet minder dan 83 verschillende redactieleden zetten zich over de jaren heen belangeloos in voor De Grote Rede. In een kwart van de gevallen was een redactielid ook auteur of medeauteur van minstens één stuk. Daarnaast is het een van de taken van een redactielid om bij regelmaat originele bijdragen kritisch te doorlezen en van commentaar te voorzien. Ook het aantal auteurs dat in de loop van de twintig jaar meeschreef aan een bijdrage is bepaald indrukwekkend: niet minder dan 274 verschillende personen tekenden hiervoor. Zowel in de redactie als onder de auteurs, is de genderbalans vrij positief met net geen 40% vrouwen.

**“ DE VOORBIJE
49 EDITIES KWAMEN
ER HEEL WAT
VERSCHILLENDE
THEMA'S AAN BOD IN
DE GROTE REDE. ”**

VOOR IEDER WAT WILS

Het is onbegonnen werk om alle thema's die in de loop van de jaren aan bod kwamen de revue te laten passeren. Op de volgende pagina geven we daarom een visuele impressie van de variatie.

Een bijzonder geval is de rubriek 'Zeewoorden'. Die neemt per nummer de verklaring van één plaatsnaam en één niet-plaatsnaam voor haar rekening. De meeste namen van zandbanken en geulen in het Belgisch deel van de Noordzee zijn intussen verklaard, naast enkele toponiemen van rivieren, duinen of steden/dorpen. Onder meer in het themanummer 'Wereldoorlog I' kwamen 34 toponiemen uit de Westhoek en omgeving aan bod.

GESMAAKT DOOR BREDE LAGEN VAN DE BEVOLKING

Uit beide tot dusver uitgevoerde lezersbevragingen (2007 en 2015) leerden we heel wat. Eerst en vooral blijkt 98% van de bevrageden tevreden of heel tevreden met het geleverde product. Slechts 15 personen (op ca 1500 respondenten) geven aan slechts 'matig tevreden' te zijn. 60-65% van de lezers rekenen zichzelf tot het 'brede

**“ MAAR MISSCHIEN NOG
WEL HET ALLERMOOISTE
IS DAT WERKELIJK
ALLE LAGEN VAN DE
BEVOLKING EN ELKE
BEROEPSCATEGORIE DE
GROTE REDE LEZEN. ”**

geïnteresseerde publiek'. Andere belangrijke groepen lezers zijn onderwijskrachten & gidsen (16-17%), wetenschappers (7-8%), beleidsvoerders (4-8%). Meer dan de helft is ouder dan 65 jaar, en 85% man (!). Een dikke 80% van de abonnees woont aan zee of komt er op regelmatige basis. De geleverde informatie wordt erg gesmaakt: meer dan de helft geeft aan de meeste gebrachte onderwerpen nog niet elders te hebben gelezen en meer dan 60% bewaart de nummers altijd. Tenslotte stelt drie kwart van de lezers de informatie uit De Grote Rede in gesprekken of bij het uitoefenen van de hobby of het werk te gebruiken. Nogal wat artikels werden in de loop van de jaren dan ook – met toestemming en bronvermelding – opgenomen in andere tijdschriften en media. Maar misschien nog wel het allermooiste is dat werkelijk alle lagen van de bevolking en elke beroepscategorie De Grote Rede lezen. Een analyse n.a.v. de tweede bevraging in 2015 leerde dat ambtenaren (elk niveau) en bedienden, onderwijskrachten, gidsen, wetenschappers, ingenieurs, technici en laboranten goed vertegenwoordigd zijn. Maar ook deze beroepen toonden interesse: archivariissen, magistraten, griffiers, politie, brandweerlui, douaniers, militairen, postbedienden, treinbegeleiders & -bestuurders, metaalbewerkers, elektriciens, loodgieters, tuinmannen, schrijnwerkers, metsers, autoherstellers, aannemers, muskusratbestrijders, vloerders, bakkers, straatvegers, vrije beroepen (dokters, tandartsen, kinesitherapeuten, veeartsen, apothekers, advocaten, architecten,...), commerciële functies (horeca, zaakvoerders, bankiers, verkopers, marketeers, verzekeringsmakelaars,...), vertalers, informatici, mensen uit de zorgsector (verpleegkundigen, opvoedster,...), journalisten, kunstenaars, huisvrouwen, studenten, werkzoekenden, enz....

Tenslotte blijken ook vele honderden lezers beroepsmatig een directe binding met de zee te hebben: docenten in het maritiem onderwijs, werktuigkundigen en kapiteins/schippers op koopvaardij- en andere schepen, rivier- en zeevissers, vismijnpersoneel, scheepvaartpolitie en -inspectie, loodsen, baggersector, havenbestuurders, strandredders, scheepsherstellers, professionele duikers, ...

**“ HET AANTAL
ABONNEES IS GESTAAG
GEGROEID EN BEREIKT
VANDAAG DE KAAP VAN DE
9000. DAARNAAST LEZEN
NOG EENS MINIMUM
557 PERSONEN DE
DIGITALE VERSIE. ”**

**WE PLUKTEN ENKELE MOOIE REACTIES
UIT DE VELE HONDERDEN BRIEVEN EN MAILS
DIE DE REDACTIE VAN DE GROTE REDE IN DE
LOOP VAN DE JAREN MOCHT ONTVANGEN**

"Ik ben 11 jaar oud, houd veel van de Natuurwetenschappen, ben bijna tweetalig, zwem goed, houd van een bezoek aan Earth Explorer, speel een beetje op www, en heb een zusje (6) die grote foto's van zeedieren wenst te hebben (en ook panda's); samen hebben we uw informatieblad doorgebladerd: ik heb de figuren en geschriften gelezen met commentaren van opa, mijn zusje heeft de inktvis lang bekeken en grootvader heeft de geschiedenis van de Vikingen gelezen en de zeewoorden. Allemaal zeer goed."

100-JARIGE STORM

"Als sluiswachter en binnenvaartbegeleider zal de informatie uit De Grote Rede me verrijken."

"Houden zo! Moest ik redacteur zijn van de Knack, dan zijn jullie allemaal verzekerd van een job! Proficiat voor het ganse team"

"Ik ervaar als West-Vlaming een positief ingestelde, gedreven en idealistische equipe. Proficiat! U zult onze zee redden!"

"U zendt ons belangeloos, met regelmaat uw informatieblad de Grote Rede toe. Veel te laat willen we u mededelen hoe blij en dankbaar wij daarvoor zijn. Wij wonen in de Zeeuwse Delta, een gebied dat zo overeenkomt met alles waar u voor staat"

BEVRAGING

"Proficiat aan u en de talrijke redactieleden: uw infoblad is TOP! De noodzakelijke subsidies worden goed benut."

VLOEDGOLF

OOSTENDSE VISTRAP

MRP

STROMINGEN

"Daar ik in mijn huidige job meer en meer te maken krijg met mariene en maritieme kwesties werd het blad De Grote Rede mij aangeraden als interessante lectuur."

SCHIPBREUK

"Mijn vriend is verleden week overleden. Als gewezen visser genoot hij van het lezen van het tijdschrift".

HISGIS

PASTER PYPE

"De Grote Rede heb ik op een Rijkswaterstaat kantoor weten te bemachtigen en was verrast over het leuke blad."

BELEID KUST

"Jullie tijdschrift De Grote Rede is subliem."

NIEUW ZWIN

ALGEN

STROMINGEN

"Kan ik intekenen op het blad Grote Rede? En dat graag voor het programma 'Dieren in Nesten'."

EVBU-BOOT

"Graag had ik jullie super interessant informatieblad ontvangen. Nu gekregen van de burens, maar die willen ze terecht terug."

"Het [WOI]-nummer 36 is voor de toeristische sector een pluspunt, ook voor toeristen die de volgende vier jaar onze camping zullen aandoen"

PLASTIC

ODE AAN DE VISSER

AANLANDPLICHT

BALLASTWATER



#50

NOVEMBER 2019

**De Grote Rede
gekroond**



WWW.VLIZ.BE/NL/DE-GROTE-REDE

MINI-ROBOTS

"Wij hebben een groep senioren die ontmoetingsnamiddagen organiseert en ze zouden dit tijdschrift willen gebruiken voor een van hun bijeenkomsten"

"Hij, een paar vrienden en zijn zus zijn zeer enthousiast over de inhoud en zei dat De Grote Rede nooit ofte nooit mag opgedoekt worden."

DNA ZEE

"Ich betreue eine Gruppe Senioren, die jährlich mehrfach mit der Belgischen Eisenbahn von Eupen nach Ostende fährt. Dabei ist uns "De Grote Rede" eine wertvolle Hilfe zum Verständnis der Küste und seiner Bewohner. Herzlichen Dank."

BELEID KUST

"Ik vind De Grote Rede zeer inforijk, niet alleen voor mezelf maar ook voor mijn kleinkind (Lize... thans 5 jaar). In dit infoblaadje STAAT ZOVEEL INFORMATIE dat je JONG & 50 PLUS BETREKT & BOEIT... Proficiat hiervoor!!!"

100-JARIGE STORM

"Ik zou het tijdschrift graag beschikbaar leggen op ons appartement in Koksijde als info voor de huurders"

"Ik wil mijn bewondering en waardering uiten voor de inhoud en de lay-out van het themanummer van De Grote Rede genaamd De Groote Oorlog en de Zee. Ik heb deze editie op dit moment voor de helft gelezen, maar nu reeds wil ik u deze reactie kenbaar maken. Voorbeeldig en grote klasse!"

METAALDETECTIE

"Frank Deboosere tweeted: De Grote Rede, zeer interessant tijdschrift van het Vlaams Instituut voor de Zee"

"Eindelijk een mysterie uit mijn kinderjaren opgelost. Ik kijk altijd verlangend uit naar uw brochure, deze brengt een aangenaam en tevens leerrijk moment van verpozing"

SEA WATCH

"Hartelijk dank voor uw prachtig, leerrijk informatieblad. Ik verslind het van A tot Z"

"Voor de tweede keer moet het gezegd worden: jullie hebben weer een ongemeen boeiend nummer van De Grote Rede voor mekaar gebokst. Op een winterse avond leest het als een roman. Dit moet toch bijdragen tot een grotere kennis van de zee?"

PASTER PYPE

"Met positieve verstomming las ik uren in uw magazines De Grote Rede. Als zeezeiler ontving ik graag deze nummers. Wat moet ik hiervoor doen?"

ROG

KWALLEN

"Ik ben een Oostendenaar maar woon al geruime tijd in het Antwerpse. Ik vind jullie blad gewoon fantastisch; steeds weer bijzonder interessante artikels, wetenschappelijk verantwoord én goed en helder geschreven! Ik lees ze uit van a tot z!"

AANLANDPLICHT OFFSHORE WIND



PULSVISSERIJ

"Als kind van de zee, jarenlang helper stranduitbating, liggen de onderwerpen in uw tijdschrift mij in het bijzonder".

"Goed gedaan: mooie artikels, verstaanbaar voor iedereen, afwisseling, niet te lang, goed samengevat, actua en verleden, voor ieder wat; doe zo voort, proficiat!"

WINDMOLENS

REISBEURZEN

MILITAIR GEBRUIK

EL NINO

KANKER

WONEN AAN ZEE

STROMINGEN

"Volgens mij zal mijn vaste zeilvriend dit tijdschrift dolgraag ontvangen. Aan boord hadden we het al meermaals over weetjes die ik in De Grote Rede lees."

"Ben als gepensioneerd kapitein-ter-zee zeer geïnteresseerd in alles wat met onze kust te maken heeft"

"Als redder aan zee zou ik graag mijn kennis van de zee wat uitbreiden en op de hoogte blijven van alle mariene nieuwtjes. Daarom graag een abonnement op De Grote Rede"

BIG-5

BIOBEDS

"Met deze wou ik jullie gewoon eens zeggen hoe GOED jullie informatieblad wel is: mooie artikels, goed geschreven, mooie foto's erbij en vooral zeer goed leesbaar"

"Themanummer lag in de bus toen ik deze avond van het werk in de haven van Antwerpen thuiskwam. Vele uren boeiend leesgenot in perspectief. Dank aan jullie allen hiervoor"

OLIE WOEFERPLANTEN

ZWERFVUIL

TESTEREP

"Zo verder blijven werken, men vindt dit in geen andere bladen (of op televisie)"

"Wij hebben met veel belangstelling het infoblad De Grote Rede gelezen. Bij toeval in een wachtkamer van de osteopaat ontdekt"

"Ik was zeer verrast zooveel nieuws te lezen over de zee. Ik heb van mijn 15 jaar gevaren, ook de ganse oorlog in Engeland"

LANDBOUW

"Het is een geweldig deugddoend voorbeeld van "vulgarisatie" op hoog niveau. Hartelijke felicitaties voor het hele redactieteam".

INNOVATIE STEENBOLK

AQUACULTUUR

"Graag had ik me geabonneerd op jullie tijdschrift. Zeer interessant voor in de klas"

VLAAMSE VISSERIJ

SPERMACETI

DUURZAAM CONSUMEREN

"Het is met grote belangstelling dat ik uw tijdschrift lees. De informatie is enorm rijk en gevarieerd. Ik bezorg het telkens graag aan mijn kleinkinderen in Brussel die er nuttige informatie uit nemen voor de school."

STROMINGEN

"In het kader van mijn studies (biologie) ben ik geïnteresseerd in het tijdschrift"

ONTZILTING

"Mijn grootvader was een verwoed lezer van jullie tijdschrift en ik was de gelukkige die zijn uitgelezen exemplaar mocht krijgen"

STRANDFOTO

SCHEERMESSEN

VISKLEUTERS

ZALM

DANK JE WEL, IEDEREEN!

Tenslotte willen we via deze weg iedereen van harte bedanken die op een of andere wijze behulpzaam is geweest bij de publicatie van 50 nummers 'zee-info': de intussen bijna 9.000 enthousiaste lezers, alle redactieleden, de collega's van de eindredactie, de Vlaamse overheid en het VLIZ die dit heeft mogelijk gemaakt, de cartoonist (Jan-Sebastiaan), de mensen die met hart en ziel instonden voor lay-out (Johan, Marc en Veerle), druk (drukkerij De Windroos, Vandenbroele), en verspreiding (Oesterbank, Lowyck, bpost, de VLIZ-collega's,...). Ook de vele mensen die we hier niet woordelijk vermelden maar o zo belangrijk geweest zijn bij het creëren van 1908 pagina's leesplezier.

Dank je, allemaal!

